

Visie Kunst en cultuur in het basisonderwijs

‘De kunst vliegt, de wetenschap gaat op krukken.’ (Braque, G.)

Uitgangspunten

1. Kunst en cultuur verruimt de blik op de wereld.
2. Kunst en cultuur bevordert kansen.
3. Impressie raakt de voelsprietten van een kind.
4. Kunst is een taal die kan raken, verbinden en inspireren.
5. Het verbeelden is een kracht en kan je leren.
6. Beschouwen en evalueren: kunst- en cultuuruitingen openen een dialoog.

1. Kunst en cultuur verruimt de blik op de wereld.

Kunst en cultuur zijn met elkaar verbonden. Kunst is een bijzondere vorm van cultuur. Beiden maken het onderwijs levendiger. Kinderen verkennen de eigen cultuur en die van anderen. Ze verkennen cultuuruitingen van nu maar ook van vroeger. Hierdoor leren kinderen scherper en anders kijken naar zichzelf en de ander. Kunst en cultuur zet kinderen aan tot het stellen van vragen om de wereld te begrijpen. Het is een brede vorming die kinderen allerlei kwaliteiten laat ontdekken en verder laat ontwikkelen: schoonheid, creativiteit, originaliteit, eigenheid. Kinderen leren de eigen kunst en cultuur en die van anderen waarderen. Kunst en cultuur zet aan tot onvergetelijk onderwijs en verruimt de blik op de wereld.

2. Kunst en cultuur bevordert kansen.

De leraar die doelgericht aandacht geeft aan cultuureducatie, maakt tijd voor het leren over en door cultuur. De school die cultuureducatie ademt, zet in op kansenbevordering door cultuur vanuit diverse contexten te plaatsen binnen alle leergebieden. Op deze manier verbreedt de school het cultureel en sociaal kapitaal van alle kinderen, zowel binnen als buiten de school. Dit bevordert kansen. Het schoolteam onderzoekt (samen) passende cultuurelementen binnen de eigen schoolcontext, en de relevantie ervan voor de doelgroep.

3. Impressie raakt de voelsprietten van een kind.

Het waarnemen of de impressie is vaak het uitgangspunt voor de kunstige beleving. Kinderen beleven voluit, met alle zintuigen en met een open blik naar de wereld om zich heen. Ze worden erdoor geprikkeld. Deze impressies zijn steeds cultureel ingebed. Vanuit een variatie aan kunst- en cultuuruitingen en kunst- en cultuurbelevingen doen kinderen impressies op die hen raken en uitdagen. Het raakt hun voelsprietten. Kinderen onderzoeken en beschouwen cultuur in al haar facetten onder begeleiding van de leraar.

4. Kunst is een taal die kan raken, verbinden en inspireren.

De kunstige taal drukt uit wat we voelen, (be)denken en ervaren. Het is een taal die erin slaagt uit te drukken wat niet altijd in woorden te vatten is. Ze krijgt vorm vanuit gebaren, bewegingen, woorden, beeld, klank, muziek of mimiek en combinaties ervan.

Het is een taal die iedereen begrijpt en die tegelijkertijd ook erg persoonlijk is. Kunst heeft de kracht om te raken, te verbinden en te transformeren.

5. Het verbeelden is een kracht en kan je leren.

Het kunstige en creatieve proces helpt om tot vormgeving en verbeelden te komen. Kinderen gebruiken middelen om uit te drukken wat ze gezien, gevoeld of ervaren hebben. Ze verzinnen, ontwerpen, fantaseren en geven vorm. Hoe meer kinderen experimenteren en exploreren, hoe rijker de kunstige taal en vormgeving. Kinderen komen zo tot eigen creaties. Dit is hun 'kunst' en deze is waardevol. Een geslaagde vormgeving kan motiverend en inspirerend werken. Verbeelden is een kracht die de leraar bij kinderen kan stimuleren en ontwikkelen. Creativiteit en verbeelden kunnen evengoed vorm krijgen in andere cultuuruitingen zoals design, architectuur, mode, wiskunde, taal, techniek, gastronomie, ...

Creëren doe je in de eerste plaats voor jezelf. Toch kan het een meerwaarde zijn om eigen creaties te presenteren aan anderen. Het geeft kansen tot samen genieten, samen reflecteren en verder kunstig ontwikkelen. Het presenteren van eigen creaties is een vaardigheid op zich, die je in andere leergebieden ook inoefent.

6. Beschouwen en evalueren: kunst- en cultuuruitingen openen een dialoog.

Kunst- en cultuuruitingen en kunst- en cultuurbelevingen nodigen uit tot dialoog en dagen uit tot het innemen van een ander perspectief. Het is het benoemen, bespreken maar ook het waarderen van wat je ervaart. Onder begeleiding conceptualiseren kinderen wat ze beleefd of vormgegeven hebben. Het beschouwen is een cruciaal onderdeel binnen kunst- en cultuur. Beschouwen heeft betrekking op het kunstige en creatieve product, proces maar ook op cultuur (culturele reflectie).

Kinderen ontwikkelen door het beschouwen belangrijke attitudes: openstaan voor de wereld om zich heen, zich verwonderen, perspectief innemen, respect tonen en waarderen, kritisch kijken en vooral vertrouwen in het eigen creëren.

Bronnen

OVSG. (2014). *Leerplan muzische vorming: basisonderwijs. Politeia.*

OVSG. (2023). *Muzische vorming breed evalueren. Politeia*

Praktijkvoorbeelden in de scholen

Barend van Heusden. (2010). Cultuur in de spiegel

Olga Potters, Suzan Lutke. (2018). Leren van kunst. Coutinho

